

A KÜLFÖLDI EGÉSZSÉGTURISTÁK GENERÁLTA MAKROGAZDASÁGI HATÁSOK ALAKULÁSA 2017-2020 IDŐSZAKBAN

IMPACT OF MACROECONOMIC EFFECTS GENERATED BY FOREIGN HEALTH TOURISTS IN THE
PERIOD 2017-2020

Nagy Tamás, Sáránszki Lili, Baumann Lilla Tünde, Bátor Gábor László

Pécsi Tudományegyetem, Egészségtudományi Kar, Egészségtudományi Doktori Iskola, Pécs

Összefoglaló

Az egészségturizmus a globális gazdaság egyik meghatározó szektora, növekvő tendenciája meghaladja a világ GDP-jének növekedési ütemét. A COVID-19 világjárvány következtében a turizmus és ennek részeként az egészségturizmus szektora is szinte ellehetetlenült. Kutatásunk célkitűzése volt az egészségturisztikai céllal Magyarországra érkező külföldi turisták keresletének vizsgálata a 2017-2020 közötti időszakban. További célunk volt számszerűsíteni a külföldi egészségturisták fogyasztása generálta makrogazdasági hatások nagyságrendjét és azok alakulását a 2017-2020-as időszakban. A szekunder kutatás alapinformációit a Központi Statisztikai Hivatal által publikált turisztikai keresleti adatok jelentették. A KSH adatai „A külföldiek magyarországi turisztikai és egyéb kiadásai” megnevezésű adatfelvételből származnak. A felhasznált információk a KSH Tájékoztatói adatbázisából kerültek letöltésre. A COVID19 járvány okán jelentős csökkenés mutatkozott a külföldi turisták beutazások számában. A járványt megelőző évben (2019) már csökkenés jellemezte a wellness-turizmus, valamint az orvosi beavatkozások miatt hazánkba érkező turisták által eltöltött vendégéjszakák számát, a pandémia azonban drasztikus csökkenést eredményezett. 2017-2019 közötti időszakban növekedés volt jellemző a nemzetgazdasági hatások esetében, 2020-ban pedig jelentős visszaesés mutatkozott a külföldről hazánkba egészségturisztikai céllal érkező turisták esetében. A COVID-19 világjárvány és az ahhoz köthető korlátozások miatt drasztikus mértékben csökkent a külföldről egészségturisztikai céllal érkező turisták aránya, valamint az általuk hazánkban elköltött javak összessége. Ennek következtében jelentősen csökkent hazánk gazdasági bevételei az egészségturizmusból.

Kulcsszavak: egészségturizmus, makrogazdasági hatás, külföldi turisták

Abstract

Health tourism is one of the defining sectors of the global economy; its growing trend exceeds the growth rate of the world GDP. As a result of the COVID-19 pandemic, tourism and, as part of it, the health tourism sector has become almost impossible. Our research aimed to examine the demand of tourists coming to Hungary for health tourism in the period 2017-2020. Our further goal was to quantify the magnitude of the macroeconomic effects generated by the consumption of foreign health tourists and their evolution in 2017-2020. The basic information of the secondary research was the tourism demand data published by the Central Statistical Office. The KSH data comes from a collection called "Tourist and other expenses of foreigners in Hungary." The information used was downloaded from the KSH Information database. Due to the COVID-19 epidemic, there was a significant decrease in foreign tourist arrivals. The year before the epidemic (2019) was already characterized by a decline in the number of guest nights spent by tourists coming to our country due to wellness tourism and medical interventions. Still, the pandemic resulted in a drastic decrease. Between 2017 and 2019, there was an increase in the national economic effects, and in 2020 there was a significant decline in the number of tourists coming to our country for health tourism from abroad. Due to the COVID-19 pandemic and related restrictions, the proportion of tourists coming from abroad for health tourism has drastically decreased, as well as the total amount of goods they

spend in our country. As a result, our country's economic income from health tourism has significantly decreased.

Keywords: health tourism, macroeconomic impact, foreign tourists

ELMÉLETI HÁTTÉR

Az egészségturizmus a globális gazdaság egyik meghatározó szektora, növekvő tendenciája meghaladja a világ GDP-jének növekedési ütemét (LACZKÓ 2009; GONDA et al., 2020). A Global Wellness Economy (GWI) becslése szerint az egészségturizmus 2017-2019 között évi több, mint 6%-kal, míg a globális gazdasági növekedés 4%-kal növekedett.

Az egészségturizmust Smith és Puczko (2010) szerint két felosztásban taglalhatjuk. Megkülönböztetünk wellness turizmust, valamint gyógyturizmust, amelyeket további alterületekre bontanak szét a szerzők az utazások motivációja és az igénybe vett szolgáltatások típusai alapján. A wellness turizmusba beletartozik a holisztikus, a pihenés-rekreációs és a medical wellness célú utazások. A gyógyturizmust további két formáját különítik el, a terápiás- és sebészeti gyógyturizmus (SMITH – PUCZKÓ, 2010).

Az egészségturizmus hazánkban kiemelt prioritást élvez az országos szintű gazdasági és területfejlesztési támogatási programokban. A kormányzati döntéseknek, valamint a piaci viszonyok okán az egészségturizmus húzóágazatává vált a magyar turizmusnak (GYŐRI, 2020). Hazánkban 200-nál is több olyan település található, amelyeknek turisztikai kínálatában megjelennek a gyógy-, klinikai-, és/vagy wellness szolgáltatások (ÁCS – LACZKÓ, 2008; LACZKÓ – ÁCS, 2009). A 2020-es Központi Statisztikai Hivatal (KSH) felmérés alapján 2019-ben hazánk 10 leglátogatottabb városai közül 5 település (Hévíz, Hajdúszoboszló, Bük, Zalakaros, Sárvár) fő turisztikai profilja az egészségturizmus egyik szegmenséhez tartozik (KSH, 2020a). A külföldről hazánkba turisztikai céllal érkező turisták aránya nem elhanyagolható, hiszen a KSH 2020-as felmérése szerint a kereskedelmi szálláshelyeken a vendégek (47,7%) és az eltöltött vendégéjszakák közel felét (49,9%) a külföldről érkezők adták (KSH, 2020c). Továbbá a külföldiek magyarországi utazásaikhoz kapcsolódó kiadásai 92,5%-kal növekedtek a 2011-2019-es időszakban (KSH, 2021).

Magyarország egészségturizmusában hosszú évtizedeken keresztül a gyógyturizmus dominált, de napjainkra a számos fejlesztés eredményeként a wellness turizmus is felzárkózott a gyógyturizmus mellé (LACZKÓ – RÉBÉK, 2008). A hazai gyógyturisztikai kínálat területi elhelyezkedéséről elmondható, hogy 2013-ban 31 ÁNTSZ minősítéssel rendelkező gyógyszállodát tartottak számon. Funkciójukat tekintve a mozgásszervi-, a gyomor és bélrendszer-, a légúti-, a bőr- és az idegrendszert érintő betegségek, illetve a krónikus urológiai és nőgyógyászati problémák kezelését célozzák meg, amelyek mellett prevenció, rekreációs célzatú szolgáltatásokat is nyújtanak. Területi elhelyezkedésükre a növekvő koncentráció jellemző (TURCSÁNYI – LACZKÓ, 2014). Az orvosi/medical turizmus főként magánszolgáltatók kezében összpontosul. Ezen magánszolgáltatók főként fogászathoz, plasztikai sebészethez, természetgyógyászathoz köthető szolgáltatást nyújtanak. A hazai medical szolgáltatások földrajzi elhelyezkedését tekintve több, mint fele (57%) a fővárosban található (MICHALKÓ et al., 2011). A gyógyturizmus küldő országait tekintve a legtöbben Németországból, Oroszországból, Ausztriából, Csehországból, Szlovákiából és Romániából érkeztek (HAJNAL – KÖBLI, 2014). A hazai wellness turizmus is dinamikusan növekedő tendenciával jellemezhető, hiszen a KSH felmérése szerint 2005-2012 között hétszeresére növekedett a vendégek száma, míg a

vendégéjszakák száma pedig több, mint ötszörösére. Bár 2013 óta a KSH nem méri a wellness szállodákat külön kategóriaként, de rendelkezésre álló keresleti adatok további növekedésről tanúskodnak. A hazai wellness turizmusban két kiemelt régió emelkedik ki, a nyugat-dunántúli és a közép-magyarországi régiók (LACZKÓ – BÁNHIDI, 2015).

A 2019-ben Kínából terjedő COVID-19 járvány gyors terjedésének köszönhetően világjárvánnyá növekedett. A vírus lassítása érdekében az országok különböző rendeleteket vezettek be, főként a személyes találkozások számának redukálását célozták meg. Ezen szabályozásoknak köszönhetően az életünk számos területen megváltozott (ÁCS et al., 2021). Drasztikus mértékben befolyásolta a hazai egészségturizmust is (CSAPÓ – LŐRINCZ, 2020; RAFFAY, 2020). Mi sem bizonyítja ezt jobban, miszerint a KSH adatai szerint 2009-től folyamatosan növekvő tendencia mutatkozik a Magyarországra tett külföldi utazások számában (kivételt képez ez alól a 2010-es év a gazdasági válságnak köszönhetően) egészen 2019-es évig. 2020-ban közel felére csökkent a beutazók száma, ez az arány a 2021-es évben sem növekedett markánsan (KSH, 2020b)

A kutatás célja volt megvizsgálni hogyan alakult az egészségturisztikai céllal Magyarországra érkező turisták kereslete a 2017-2020 közötti időszakban. A vizsgálatunk további célja volt számszerűsíteni a külföldi egészségturisták fogyasztása generálta makrogazdasági hatások nagyságrendjét és azok alakulását a 2017-2020-as időszakban. A vizsgálatunk ötletét és koncepcionális alapját Laczkó 2021-es tanulmánya adta, amely a 2019 évben hazánkba érkező egészségturisták költsége generálta makrogazdasági hatásokat számszerűsítette. Tanulmányunkban ezt az elemzési keretet bővítettük ki a 2017-2020-as időszakra (LACZKÓ, 2021).

HIPOTÉZISEK

- Feltételezzük, hogy a beutazó turisták száma és az általuk eltöltött vendégéjszakák mennyisége évről évre emelkedett az egészségturizmus minden ágazatában a 2017-2019 időszakokban.
- Feltételezzük, hogy a hazánkba wellness-turisztikai céllal érkező turisták számának visszaesés meghaladja a nemzetközi átlagos visszaesés szintjét a 2020-as évben 2019-hez mérten
- Feltételezzük, hogy a hazánkba gyógyturisztikai céllal érkező turisták számának visszaesés meghaladja a nemzetközi átlagos visszaesés szintjét a 2020-as évben 2019-hez mérten
- Feltételezzük, hogy 2020-ban a külföldi egészségturisták utazásai generálta közelítő GDP érték több, mint 40%-kal esett vissza a 2019 évihez képest.

MÓDSZER

Kutatásunkban kvantitatív típusú másodelemzést végeztünk. A felhasznált adatokat a KSH által lekérdezett „A külföldiek magyarországi turisztikai és egyéb kiadásai” című adatfelvételéből származnak, amelyek a KSH honlapján a Tájékoztatási Adatbázisban megtalálható „ágazati gazdaságstatisztikákban” a „turisztikai kereslet” címen érhetők el (KSH, 2020d). A beválasztás kritériuma volt, hogy azon külföldi egyének adatai kerültek be a mintaelemszámba, akik gyógykezelés, fogászati kezelés, orvosi beavatkozás vagy egészségügyi ellátás céljából érkeztek Magyarországra. A mintánkba a 2017-2020 közötti évek adatai kerültek be, így az elemszám összesen 6011 fő volt. A KSH által becsült külföldi vendégek kiadásával okozott makrogazdasági hatásokat az KSH Ágazati Kapcsolatok Mérlegén (továbbiakban: ÁKM) alapuló input-output modell segítségével vizsgáltuk. Az általunk számszerűsíteni kívánt hatások részét képezik a Turizmus Szatellit

Számlák rendszerének is, illetve elmondható, hogy az input-output módszerét már több hazai tanulmányban is használták a beutazó turisták fogyasztása kiváltotta gazdasági hatások mérésére (LACZKÓ – BÁTOR, 2020; LACZKÓ – STOCKER, 2020; LACZKÓ, 2021). Kutatásunk során a KSH adatiból becsült ÁKM alapján először számszerűsítettük az érintett ágazatok importtartalmának nagyságát, a végső kibocsátás multiplikátor hatását, a generált hozzáadott értéket, valamint adótartalmat és a generált GDP nagyságát. Elemzésünk során érintett ágazatok, az alábbiak voltak:

- Humán egészségügyi ellátás
- Sport-, szórakoztató- és szabadidős tevékenység,
- Szálláshely; vendéglátás,
- Élelmiszer, ital és dohány
- Szárazföldi, csővezetéses szállítás
- Könnyűipar.

Az input-output modellezés utolsó lépései között számszerűsítettük a teljes hazai kibocsátást, a generált GDP összegét, illetve a generált adókat. A folyamatot úgy végeztük el, hogy a különböző kiadás és költségnemeket az ÁKM szerkezete alapján ágazati kategóriákba soroltuk és a meghatározott értékek, kiadások nagyságrendje alapján számszerűsítettük.

A keresleti adatok vizsgálatánál leíró statisztikai elemzéseket végeztünk, amely során elsősorban megoszlási, intenzitási és dinamikus (lánc és bázis) viszonyszámokat alakítottunk ki és hasonlítottunk össze.

EREDMÉNYEK

Megvizsgálva a wellness turisták hazánkba érkező vendégek számát látható, hogy 2017-2019 között növekvő tendencia jellemzi, a 2020-as évben a COVID-19 világjárványnak köszönhetően 59,1%-kal csökkent. Az eltöltött vendégéjszakák számában már a 2019-es évben csökkenés látszik az előző évhez képest (4,11%), ezen a 2020-as év sem segített, ugyanis 2019-hez mérten drasztikus mértékű visszaesés (59,3%) tapasztalható. Az átlagos tartózkodási időt figyelve a vizsgált időszak alatt a 2017-es év számított a legkiemelkedőbbnek, ugyanis átlagosan közel 5 napot töltöttek el a wellness-turisták hazánkban. A 2018-as évtől kezdve évről-évre csökkent az eltöltött átlagos idő, 2020-ban már csak valamivel több, mint 3 és fél napot töltöttek hazánkban. A napi átlagos költség, valamint az összes költség 2017-től 2019-ig növekedő tendenciát mutat, azonban a 2020-as esztendőben a napi átlagos költség 7,5%-kal, az összes költség pedig 62,4%-kal esett vissza a 2019-es évhez mérten.

1. táblázat: Hazánkba érkező wellness turisták jellemzői

Wellness turizmus					
Év	Hazánkba érkező vendégek száma (1000 db)	Eltöltött vendégéjszaka száma (1000 db)	Átlagos tartózkodás (nap)	Napi átlagos költség (Ft)	Összes költség (millió Ft)
2017	879	4210	4,8	13549	57040
2018	1020	4014	3,9	15042	60377
2019	1063	3849	3,6	17347	66770
2020	435	1566	3,6	16050	25135

A gyógykezelések esetében a Magyarországra utazók számában a növekvő tendencia jellemző 2017-2019 között. A COVID-19 járvány következtében 57,6%-kal csökkent a beutazók száma 2020-ban 2019-hez képest. Az eltöltött vendégéjszakák számában 2018-ban már visszaesés tapasztalható a 2017-es adatokhoz képest, azonban a 2019-es esztendőben jelentős emelkedés figyelhető meg, 2020-ban viszont drasztikus mértékű csökkenés mutatkozik (60,6%-os). Az átlagos tartózkodási nap esetében évről-évre csökkenés figyelhető meg. A napi átlagos költség során – meglepő módon – a 2020-as év bizonyult kiemelkedőnek. Az összes költség évről-évre növekedett (2017-2019 között), míg 2020-ban 46,4%-kal csökkent az előző évi adatokhoz képest.

2. táblázat: Magyarországra gyógykezelés céljából érkező turisták jellemzői

Gyógykezelés					
Év	Utazások száma (1000 db)	Eltöltött vendégéjszakák száma (1000 db)	Átlagos tartózkodás (nap)	Napi átlagos költség (Ft)	Összes költség (millió Ft)
2017	901	4801	5,33	11351	54497
2018	976	4622	4,74	12903	59636
2019	1562	5539	3,55	12894	71420
2020	662	2180	3,29	17570	38306

A fogászati kezeléseknél hasonló tendencia figyelhető meg a beutazások számában, mint a wellness turizmus, valamint a gyógykezelések esetében, ugyanis évről-évre növekedett a beutazók száma 2019-ig. A 2020-as évben 45,2%-kal csökkent a beutazások száma 2019-hez viszonyítva. Az eltöltött vendégéjszakák számában az előzőekben tárgyalt szektorokhoz képest évről-évre növekvő tendencia mutatkozik 2019-ig, majd 2020-ban 56,2%-os csökkenés jelentkezett. A fogászati kezeléseknél látható az egyik legalacsonyabb átlagos tartózkodási nap, viszont ebben a szektorban a legmagasabb a napi átlagos költség. A napi átlagos költség esetében kiemelkedőnek számított a 2020-as év, ugyanis 43,2%-kal emelkedett 2019-es évhez képest. A növekedés mértéke meghaladja az infláció mértékét is, ennek oka, hogy a fogászati kezelések a magas árkatóriájú beavatkozások közé sorolandók, illetve a legtöbben a magán orvosi ellátásokat veszik igénybe. Emellett a fogászat az az ágazat, amelyben sokszor halaszthatatlanok a

beavatkozások. Az összes költést a 2020-as évben már nem a növekedés jellemzi, 37,2%-os csökkenés jegyezhető fel az előző évhez képest.

3. táblázat: Magyarországra fogászati kezelés céljából érkező turisták jellemzői

Fogászati kezelés					
Év	Utazások száma (1000 db)	Eltöltött vendégéjszakák száma (1000 db)	Átlagos tartózkodás (nap)	Napi átlagos költés (Ft)	Összes költés (millió Ft)
2017	576	770	1,34	72497	55823
2018	669	840	1,26	82106	68969
2019	838	1022	1,22	73630	75250
2020	459	448	0,98	105436	47230

Az orvosi beavatkozások miatt hazánkba érkező turisták száma, az eltöltött vendégéjszakák száma, a napi átlagos költés, valamint az összes költés tekintetében is csökkenést mutatkozott, ráadásul a csökkenő tendencia már a 2019-es évtől megfigyelhető. Az utazások számában a legnagyobb arányú csökkenés 2018 és 2019 között mutatkozott (35,2%), ahogy a napi átlagos költés (15,2%) és az összes költés (31,9%) esetében is. A beutazások számában, a vendégéjszakák számában, a napi átlagos, valamint az összes költésben is a 2018 év mutatkozott a legjobbnak.

4. táblázat: Magyarországra orvosi beavatkozás céljából érkező turisták jellemzői

Orvosi beavatkozás					
Év	Utazások száma (1000 db)	Eltöltött vendégéjszakák száma (1000 db)	Átlagos tartózkodás (nap)	Napi átlagos költés (Ft)	Összes költés (millió Ft)
2017	140	155	1,11	26761	4148
2018	199	278	1,4	36176	10057
2019	129	225	1,74	30418	6844
2020	110	159	1,44	29559	4696

MAKROGAZDASÁGI HATÁSOK BEMUTATÁSA AZ EGÉSZSÉGTURIZMUS CÉLJÁBÓL HAZÁNKBA ÉRKEZŐ KÜLFÖLDIEK KÖRÉBEN

Az egészségturizmus céljával hazánkba érkező külföldiek kiadásai jelentős makrogazdasági hatásokat eredményeznek. Makrogazdasági hatás alatt értendő, hogy a külföldről hazánkba wellness turisztikai és/vagy gyógyturisztikai céljával érkező turistáknak számottevő kiadásai is feljegyezhetőek, amelyek nem kimondottan az egészségturizmus valamely területéhez köthető. Ezen kiadások közé sorolhatóak a szállásra, étkezésre, városnézésre, (tömeg) közlekedésre, vásárlásra, valamint egyéb kiadásokra elköltött anyagiak, amely főként a turizmus szektorát támogatják, viszont a különböző beszállítói láncokon keresztül egyéb területeknek is (élelmiszeripar, közlekedési vállalat, stb..) anyagi juttatást biztosít. Az egészségturizmus

makrogazdaságtani hatását input-output modell segítségével elemeztük 2017-2020 közötti időszakot figyelembe véve.

Az adatokból elmondható, hogy a közvetlen kiadások, teljes hazai kibocsátást, generált hozzáadott értéket, generált közelítő GDP-t, valamint a generált adóhatást is évről-évre a növekvő tendencia jellemzi 2017-től 2019-ig. A közvetlen kiadások megközelítőleg 15%-kal növekedtek, a teljes hazai kibocsátás 8%-12% között, a generált hozzáadott érték és a generált közelítő GDP 6%-12% között, valamint a generált adóhatás 9%-16% között növekedett évről évre. A 2020-as naptári év a koronavírus világjárvány hatására megváltoztatta a növekvő tendenciát és drasztikus csökkenést eredményezett. A 2019-es évhez mérten a közvetlen kiadások 48,7%-kal, a teljes hazai kibocsátás 44,9%-kal, a generált hozzáadott érték 41,9%-kal, a generált közelítő GDP 41,7%-kal, a generált adóhatás 40%-kal csökkent.

5. táblázat: Magyarországra wellness turisztikai, gyógyturisztikai (gyógykezeltetés, fogászati kezelés, orvosi beavatkozás) céllal érkező turisták makrogazdasági hatásai a 2017-2020 időszakban

Egészségturizmus	Közvetlen kiadások (millió Ft.)	Teljes hazai kibocsátás (millió Ft.)	Generált hozzáadott érték (millió Ft.)	Generált közelítő GDP (millió Ft.)	Generált adóhatás (millió Ft.)
2017	139 716	205 480	90 034	98 316	72 232
2018	160 889	230 638	102 845	112 045	84 042
2019	178 357	252 821	110 041	119 847	93 022
2020	91 507	139 368	63 899	69 917	55 843

MEGBESZÉLÉS ÉS KÖVETKEZTETÉSEK

A kutatás célja volt megvizsgálni hogyan alakult az egészségturisztikai céllal Magyarországra érkező turisták kereslete a 2017-2020 közötti időszakban. A vizsgálatunk további célja volt számszerűsíteni a külföldi egészségturisták fogyasztása generálta makrogazdasági hatások nagyságrendjét és azok alakulását a 2017-2020-as időszakban.

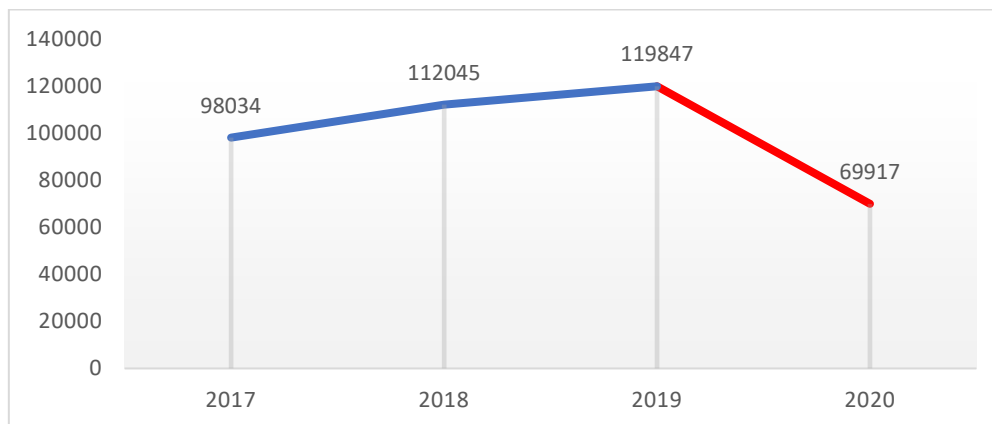
A vizsgálatunk első hipotézise nem igazolódtott be, ugyanis az orvosi beavatkozások miatt hazánkba érkező turisták számában már a 2019-es évtől megfigyelhető a csökkenő tendencia, ezenfelül a wellness-turizmus, a gyógykezeltetések, valamint az orvosi beavatkozások miatt ideérkezett külföldiek által eltöltött vendégéjszakák számában 2019-ben észlelhető a csökkenés.

A COVID-19 világjárvány hatására az életünk számos területén kompromisszumokra kényszerültünk, a járvány terjedésének megfékezése érdekében az országok vezetői különböző intézkedéseket, korlátozásokat vezettek be, amelyek főként a fizikai érintkezés redukálást célozták meg. Ennek következtében a turizmus és vendéglátás szektora szinte ellehetetlenült. Az egészségturizmus szektorait megfigyelve a GWI (2021) becslése szerint a legnagyobb mértékű csökkenést a wellness turizmus, a gyógyfürdő ágazat,

valamint a termál/ásványi források szenvedték el, ugyanis közel 40%-os visszaesés tapasztalható az említett szektoroknál. A KSH felmérése szerint a 2020-as év első nyolc hónapjában közel 70%-kal csökkent a külföldiek által eltöltött vendégéjszakák száma. Ugyanezen év június-szeptember közötti időszakban a hazai gyógyszállodákban megszálló külföldiek száma 81,3%-kal, az általuk eltöltött vendégéjszakák száma pedig 83,4%-kal esett vissza a 2019-es év ugyanezen időszakához képest (KSH, 2020b). A wellness-turizmus okán Magyarországra érkező külföldiek száma 59,1%-kal csökkent a 2020-as évben a 2019-hez viszonyítva, míg a 2019-es évben több, mint 1 millióan utaztak hazánkba wellness-turisztikai céllal, addig 2020-ban csupán 435 ezren. Ennek következtében a második hipotézisünk igazolódott.

A gyógyturizmust Smith és Puczkó (2010) által meghatározott részterületekre bontottuk. A pandémia miatt a gyógykezelések esetében 57,6%-kal, a fogászati kezelések tekintetében 45,2%-kal, míg az orvosi beavatkozásoknál csupán 14,8%-kal csökkent a beutazók száma. Érdemes kiemelni az orvosi beavatkozásokat, ugyanis 2019-ben a 2018-as évhez viszonyítva nagyobb mértékű csökkenés jellemezte (35,2%-os) a szektort, mint a világvárvány évében. Elmondható, hogy a harmadik hipotézisünk nem igazolódott be.

A gyógyturizmust 2017 és 2019 között évi 6,8%-os növekedés jellemezte, majd a járvány miatt 39%-kal csökkent a bevételek értéke. 2020-ban az egészségturizmus 11%-kal, 4,4 billió dollárra csökkent, miközben a globális GDP 2,8%-kal. Kutatásunk eredménye szerint a koronavírus járványt megelőző naptári évben az egészségturisták generálta közelítő GDP értéke megközelítette a 120 milliárd forintot, addig a pandémia járvány évében ez az érték 41,2%-kal csökkent, vagyis 70 milliárd forintra esett vissza. Közel 50 milliárd forinttal kevesebb GDP-vel járult hozzá a magyar gazdasághoz az egészségturizmus. Ennek alapján a negyedik hipotézisünk igazolódott.

1. ábra: Az egészségturizmus generálta közelítő GDP értéke 2017-2020 között (millió Ft)

Összességében elmondható, hogy a COVID-19 világvárvány hazánk egészségturizmusát sem kímélte, jelentős mértékű károkat szenvedett el a wellness – és gyógyturizmus szektora is. Bízunk abban, hogy a nemzetközi beutazás hamar helyreáll, mert a gyógyulás vágya az emberiség alapvető szükségletei közé tartozik. Fontos lesz visszacsábítani a kieső vendégeket, valamint az orosz vendégkör helyett új (vagy a régi, de elmaradó német) célcsoportokat megszólítani.

IRODALOMJEGYZÉK

Ács, P., & Laczkó, T. (2008). Spatial Concentration of Hungary's Health Tourism. *Modern Geográfia*, 2, 35-55.

Ács, P., Betlehem, J., Laczkó, T., Makai, A., Morvay-Sey, K., Pálvölgyi, Á., Paár, D., Prémusz, V., Stocker, M., & Zámbó, A. (2021). Változások a Magyar Lakosság Élet-És Munkakörülményeiben Kiemelten a Fizikai Aktivitás És a Sportfogyasztási Szokások Vonatkozásában. *Keresztmetszeti Reprezentatív Kutatás a COVID-19 Világjárvány Magyarországi Második Hulláma Során*.

Csapó, J., & Lőrincz, K. (2020). A turizmus gazdaságban betöltött szerepe és irányai Magyarországon a COVID-19 előtt és után. *Geometodika*. 4 (3).

Global Wellness Institute (2021). The Global Wellness Economy: Looking Beyond COVID. <https://globalwellnessinstitute.org/industry-research/the-global-wellness-economy-looking-beyond-covid/>

Gonda, T., Kaposi, Z., Raffay, Z., & Varga, G. (2020). A vendéglátás jövője.

Győri, F. (2020). Health–Sports–Tourism: with the Prospects of Hungary. *Foundation for Youth Activity and Lifestyle, Szeged*.

Hajnal, K. K., & Köbli, Á. (2014). Hévíz turizmusának fejlődési irányai. *Modern Geográfia*, 9(3), 17-36.

KSH (2015). Vendégéjszakák számának alakulása a hazai gyógyszállodákban. <https://www.ksh.hu/turizmus-vendeglatas>

KSH (2020a). Hol töltötték a legtöbb éjszakát a vendégek? <http://www.ksh.hu/interaktiv/kersza/szallashelyek.html>

KSH (2020b). *Tájékoztatósi adatbázis, A gyógyszállók mutatói* <http://statinfo.ksh.hu/Stainfo/themeSelector.jsp?lang=hu>

KSH (2020c). *Tájékoztatósi adatbázis, Kereskedelmi szálláshelyek vendégforgalma*. <http://statinfo.ksh.hu/Stainfo/themeSelector.jsp>

KSH (2020d). *Tájékoztatósi adatbázis, A Magyarországra tett külföldi utazásokhoz kapcsolódó kiadások 2017-től (új motivációs szerkezetben)* <http://statinfo.ksh.hu/Stainfo/themeSelector.jsp?lang=hu>

KSH (2021). *Magyarországra tett külföldi utazások száma és a hozzá kapcsolódó kiadások a tartózkodás ideje alatt (2009-2021)* https://www.ksh.hu/stadat_files/tur/hu/tur0003.html

Laczkó, T. (2009). A nemzetközi wellness-turizmus jellemzői a XXI. században. *Modern Geográfia*, 4(1), 1-20.

Laczkó, T. (2021). Magyarországra érkező külföldi egészségturisták fogyasztásának nemzetgazdasági hatásai 2019-ben. *Modern Geográfia*, 16(1), 1-22.

Laczkó, T., & Ács, P. (2009). Spatial characteristics of the Hungarian wellness market's demand and supply relations. *World Leisure Journal*, 51(3), 197-210.

Laczkó, T., & Bánhidi, M. (2015). Sport és egészségturizmus alapjai. Pécs: Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar.

Laczkó, T., & Bátor, G. (2020). Magyarországi sporteseményekre érkező külföldi turisták fogyasztásának nemzetgazdasági hatásai 2019-ben. *Sport-és Egészségtudományi Füzetek*, 4(4), 78-93.

Laczkó, T., & Rébék, N. Á. (2008). A wellness régióspecifikus jellemzői. Pécs: Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar

Laczkó, T., & Stocker, M. (2020). A 2017. évi hazai rendezésű nemzetközi sporteseményekre érkező külföldi turisták fogyasztásának nemzetgazdasági hatásai. *Turizmus Bulletin*, 20(2), 22-32.

Raffay, Z. (2020). A COVID-19 járvány hatása a turisták fogyasztói magatartásának változására. *Ercsey Ida (szerk.): Marketing a digitalizáció korában. Széchenyi István Egyetem: Győr. ISBN, 978-615*

Smith M., Puczkó L. (2010): Egészségturizmus: gyógyászat, wellness, holisztika. *Budapest: Akadémiai Kiadó, 428. p.*

Turcsányi K., Laczkó T. (2014): Területi folyamatok alakulása a hazai egészségturizmusban. *előadás, VII. Magyar Turizmusföldrajzi Konferencia, Harkány,*